

Śląskie Studia Historyczno-Teologiczne 2005, t. 38, z. 1, s. 223–224

Walter Hossa Gisin, *Ein literarisches Netzwerk beweist seine Authentizität*, Philo 2002, VI, 332 s. (Bonner Biblische Beiträge 139), ISBN 3-8257-03020-7.

Praca broni literackiej jedności Księgi Ozeasza, pierwszej księgi w korpusie dwunastu proroków mniejszych. Po przedstawieniu historii badań tekstu (s. 11–18) i rozważaniach metodycznych (s. 19–35) analizuje autor treść całej Księgi w aspekcie jedności literackiej (s. 37–287). Gisin śledzi dotychczasowe badania literackie i ważność ich argumentów. Pod koniec (s. 289–300) doszedł do wniosku, że historyczny prorok Ozeasz jest autorem Księgi. W zakończeniu umieścił spis hebrajskich fraz i słów oraz stylistycznych właściwości Księgi. Autor

nie odrzuca krytyki literackiej, ale wysuwane dotąd argumenty bada szczegółowo i dochodzi do wniosku, że wszystkie (14 rozdziałów) prorocтва stanowią jedną literacką całość. Wprowadził nowe pojęcie „indukcja”, twierdząc, że autor podczas pisania tekstu ma tendencję do powtarzania używanych przez siebie form (słowo, fraza, budowa zdania). Ilustruje niektóre wyrażenia z paralelnym tekstem Iz 2, 1–5 i Mi 4, 1–5. Ponieważ Mi 4, 1–5 lepiej łączy się swoim kontekstem niż Iz 2, 1–5, Gising jest zdania, że był on pierwotnie napisany w Księdze Micheasza i dopiero stamtąd przeniesiony do Księgi Izajasza. Wnioskuje on dalej, że bardzo dobra zgodność Mi 4, 1–5 ze swoim kontekstem zrozumiała jest wtedy, jeśli przyjmiemy, że Mi 4, 1–5 pochodzi od tego samego autora co Mi 3, 9–12, czyli od samego proroka Micheasza.

Nie wszyscy jednak egzegeci zgadzają się z argumentacją Gisinga. Cytowanie Mi 3, 12 Jr 26, 18 świadczy przeciw tej tezie. Gising argumentuje, że wypowiedź przeciw Syjonowi może pochodzić ze starszej tradycji jako wezwanie do nawrócenia króla, jako ogólne wezwanie do nowego zbawienia. Przyjmuje, że da się wyodrębnić teksty, które nie muszą pochodzić wprost od proroka. Według niego tytuł Księgi (Oz 1, 1) należy do najstarszej warstwy. Sposób łączenia tytułu z całym korpusem tekstu świadczy o jego pierwotnym pochodzeniu. Występujące w tytule wyrażenie „słowo Pańskie” zachodzi również w Oz 4, 1. Imię proroka z Oz 1, 1 występuje również w Oz 1, 7; 13, 4. 10; 14, 4. Tytuł (Oz 1, 1) nie stanowi powtórzenia w stosunku do drugiego tytułu w Oz 1, 2a. Raczej chodzi o uroczysty styl, jaki można spotkać na początku dzieł literatury wschodniej. Trzeba jednak powiedzieć, że nie można argumentować występowania słowa w danym miejscu, że pochodzi ono wprost od autora. Wymienianie imienia proroka może wskazywać, że redaktor znał jeszcze imię proroka, i nie musi to oznaczać ostatniej redakcji tekstu. Wreszcie powołanie się na starowschodnią paralelę nie musi mieć pełnej siły argumentu, występują tam wprawdzie powtórzenia, ale nie podwójne tytuły. Poza tym nie można stawiać na równi tytułu Ozeasza z tytułem w Księdze Amosa, Micheasza i Sofoniasza.

Ks. Zdzisław Małecki